

נטילת ידיים לתפלה

שוע"ר מהדו"ק סי' ד

ג ואם אין לו מים כלל, אם רוצה להתפלל מיד צריך לנקות ידיו קודם התפלה בצרור או ... בכל מידי דמנקי ... נגע במקומות המכוסים שבאדם כגון **שוק וירך** וכיוצא בהם שיש בהם מלמולי זיעה.

שוע"ר מהדו"ב סי' ד

א תקנו חכמים ליטול ידיו במים בכל שחר ולברך על נטילת ידיים, והטעם יש מפרשים משום קריאת שמע ותפלה של שחרית, לפי שהידיים עסקניות הן ומן הסתם משמשו בשינה במקומות המטונפים שבגופו כמו שיתבאר, וסמך לנטילה זו שנאמר ארחץ בנקיון כפי ואסובבה את מזבחתך ה' לשמיע בקול תודה וגו' ... ומברכים על מצוה זו כדרך שמברכין על כל מצות של דבריהם. אבל לתלמוד תורה ולהזכרת השם בשאר ברכות חוץ מקריאת שמע ותפלה אי"צ לחזור אחר מים, אלא די לנקות ידיו **בכל דבר שמנקה**, ולפיכך גם כשנוטל במים לא יברך. אבל לתפלת מנחה או ערבית צריך לחזור אחר מים עד מיל כמו לתפלת השחר לסברא זו. ולסברא זו צריך לברך ג"כ על נטילת ידיים למנחה או לערבית אם אין ידיו נקיות וצריך ליטול. אבל אין המנהג כן עכשיו בכל ישראל אלא אין מברכין על נטילת ידיים רק בשחר לבד ... ומכל מקום ראוי לחוש גם לסברא הראשונה למעשה לחזור אחר מים גם לתפלת מנחה וערבית עד מיל אבל לא לברך שספק ברכות להקל. אך אין צריך ליטול מן הכלי ... ולא כח נותן ולא מים כשרים ולא שאר דברים המעכבים בנטילת ידיים לסעודה. אך צריך ליטול עד הפרק כמו לסעודה, דהיינו עד חיבור האצבעות לכף היד לסברא הראשונה שבסוף סימן קס"א, וכדי לצאת גם לסברא האחרונה שם יקח עוד מעט מים בכפו וישפשף כפות הידיים זו בזו לנקות לקיים ארחץ בנקיון כפי.

שוע"ר סי' צב

ג צריך לרחוץ ידיו במים אע"פ שנוטל ידיו שחרית, כיון שנגע בטינופת אחר נטילת שחרית. ומכל מקום לא יברך על רחיצה זו, אם כבר בירך על נטילת שחרית.

ד ואם אין לו מים צריך לחזור אחריהם עד פרסה ... ואם מתיירא שמא יעבור זמן התפלה עד שיגיע למקום המים לא יחזור אחריהם כלל, רק ינקה ידיו בצרור או בעפר או בקורה או בכל דבר שמנקה.

ה אם אינו יודע להן שום לכלוך, אע"פ שהסיח דעתו מהם אחר נטילת שחרית, אין צריך לחזור וליטלן ולא לנקותן, שסתם ידיים כשרות לתפלה כמו שכשרות לשאר ברכות. ויש אומרים שהיסח הדעת פוסל לתפלה כמו שפוסל לאכילה, מפני שהידיים עסקניות הן ושמא נגעו במקום הטינופת. וכן עיקר.

ו וכל זה בתפלה, אבל לתלמוד תורה די **בנקיון בעלמא** בכל ענין, אפילו יש מים מזומנים לפניו.

ז מקום המטונף הם מקומות המכוסים באדם לפי שיש בהם מלמולי זיעה, וכן אם חיכך הראש כמ"ש בסי' קס"ד, וכן צואת האוזן וצואת האף הן טינופות ואסור ליגע בהן בתפלה כי אם על ידי בגד.

שוע"ר סי' צז

ג די בנקיון עפר להזכרת השם או לדברי תורה.

שוע"ר סי' קסד

ב ולא מקום הטינופת ממש אלא אפילו **שוק וירך** ומקומות המכוסים באדם לפי שיש בהם מלמולי זיעה וכן אם חיכך בראשו וכל כיוצא בזה (אבל אם שפשף ידיו על ראשו מלמעלה כגון לנגבה ולא חיכך בה תוך השער בראשו ממש אין לחוש).

פסקי הסדור (סדר הנטילה)

אם עשה צרכיו קודם התפלה, או נגע במקומות המכוסים שבגוף, או חיכך בראשו, אחר שנטל ידיו כראוי ובירך כבר על נטילת ידיים, צריך ליטול ידיו שנית במים לתפלה ... וסמך לנטילה זו שנאמר ארחץ בנקיון כפי ואסובבה את מזבחתך ה' לשמיע בקול תודה וגו'. וצריך ליטול עד הפרק דהיינו עד חבור האצבעות לכף היד. ויקח עוד מים בכפו וישפשף כפות הידיים זו בזו לנקותם לקיים ארחץ בנקיון כפי. אך אין צריך כלי ולא כח נותן ולא מים כשרים ולא שאר דברים המעכבים בנטילת ידיים לסעודה. ואין צריך לברך על נטילה זו.

סדר נטילת ידיים לסעודה

(יז) צריך לזיהר מאד בסעודה שלא ליגע ב**שוק וירך** או שאר מקומות המכוסים שבאדם לפי שיש בהם מלמולי זיעה, וכן לא יחכך בראשו שיש גם כן מלמולי זיעה, וכן בצואת האף והאוזן או שאר טנופת.